

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

General Fisheries Commission
for the Mediterranean
Commission générale des pêches
pour la Méditerranée

VODIČ DOBRE PRAKSE ZA RUKOVANJE MORSKIM PSIMA I RAŽAMA IZ SLUČAJNOG ULOVA RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA U SREDOZEMLJU

U suradnji s:

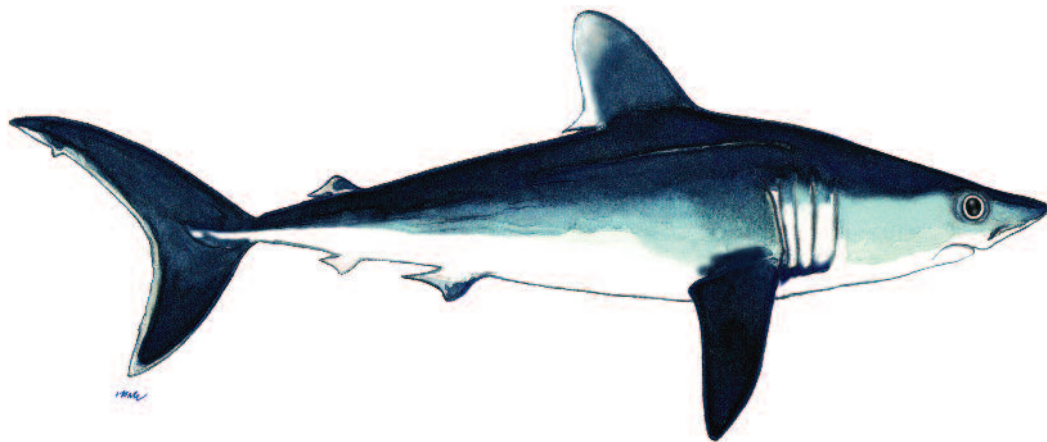

Financira:

TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 1 – VRSTE MORSKIH PASA I RAŽA¹ NAJZAHVAĆENIJE RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA U SREDOZEMLJU (1/3)

¹Ilustracije nisu nacrtane u mjerilu

Kučina
(*Lamna nasus*)

Leđna peraja u razini s prsnim perajama
Bijela mrlja na stražnjoj strani leđne peraje
Zašiljena gubica

Kučak
(*Isurus oxyrinchus*)

Glava je duža od prsnih peraja
Široka usta
Leđna peraja je smještena dalje od prsnih

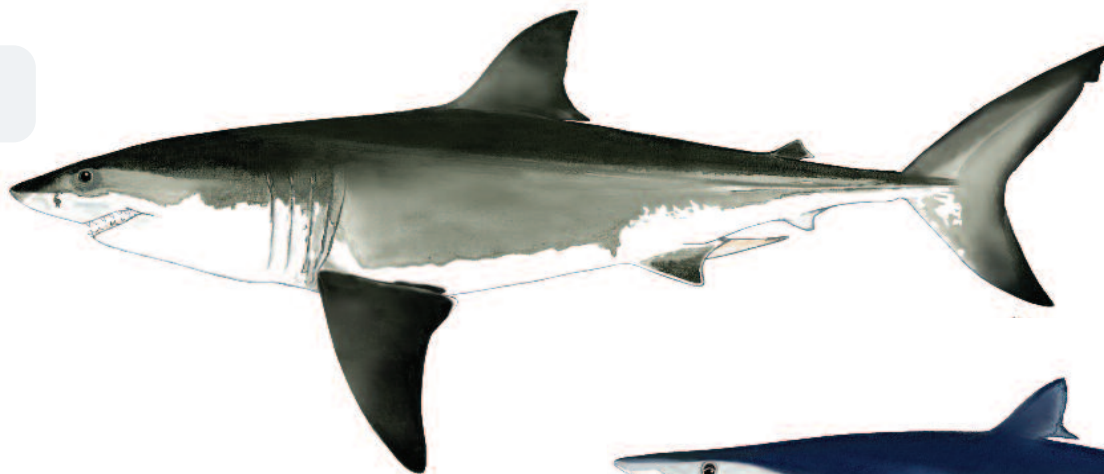
Ribolov ove zaštićene vrste zabranjen je u Sredozemnom moru. Slučajni ulov je obavezno prijaviti (vidi Tehničku specifikaciju br.6).

TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 1 – VRSTE MORSKIH PASA I RAŽA NAJZAHVAĆENIJE RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA U SREDOZEMLJU (2/3)

Velika bijela psina
(*Carcharodon carcharias*)

Široka usta
Dugački škržni otvori
Visoka leđna peraja
Dugačak uzdužni greben

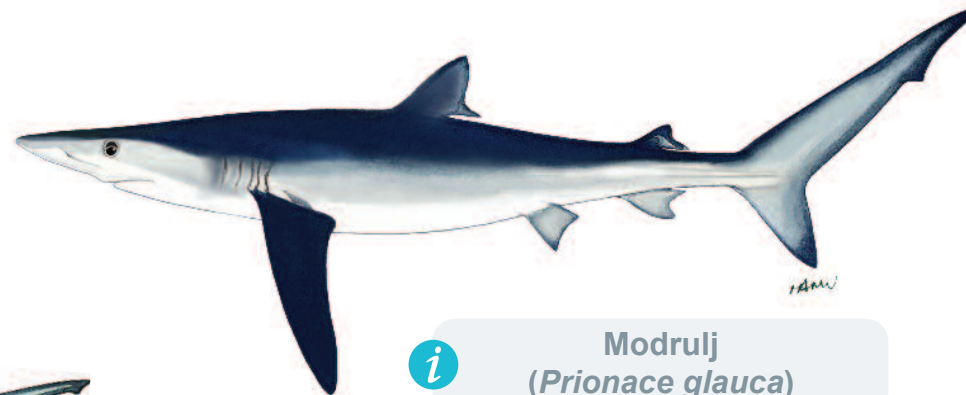
Psina lisica
(*Alopias vulpinus*)

Čunjasta gubica
Male oči
Bijeli trbuh
Smeđa do tamnosiva leđa,
tamnoplavi bokovi

Modrulj
(*Prionace glauca*)

Dugo i vitko tijelo
Tamnoplava leđa i bijeli trbuh
Dugačke i uske prsne peraje

Ribolov ove zaštićene vrste zabranjen je u Sredozemnom moru. Slučajni ulov je obavezno prijaviti (vidi Tehničku specifikaciju br.6).

Ribolov ove vrste dozvoljen je u Sredozemnom moru, ali je svaki ulov obavezno prijaviti (vidi Tehničku specifikaciju br. 6).

TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 1 – VRSTE MORSKIH PASA I RAŽA NAJZAHVAĆENIJE RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA U SREDOZEMLJU (3/3)

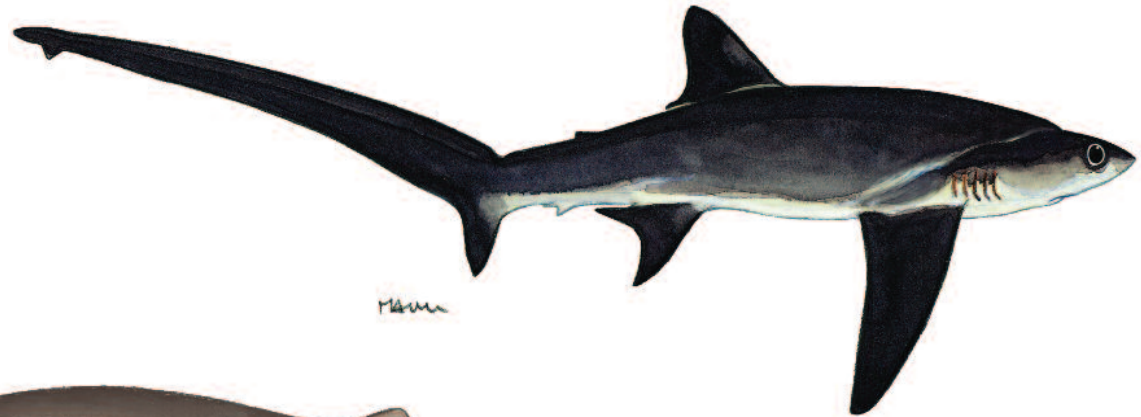

Žutuga ljubičasta
(*Pteroplatytrygon violacea*)

- Zaobljena gubica
- Leđa bez bodlji
- Trbušne peraje strše iz tjelesne ploče

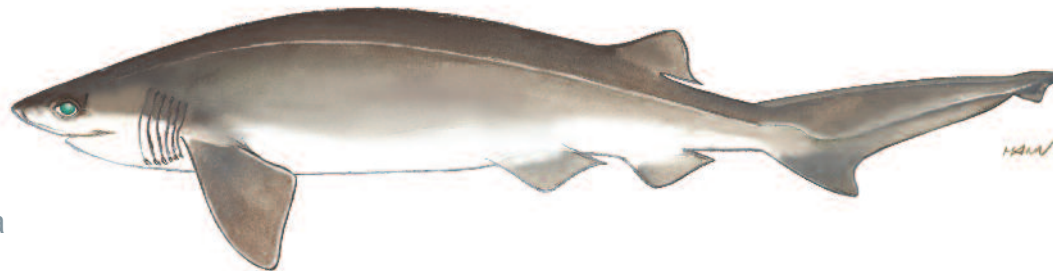
Velikooki pas lisica
(*Alopias superciliosus*)

- Duboka čeona brazda
- Ljubičasto siva leđa
- Velike oči
- Bijeli trbuh

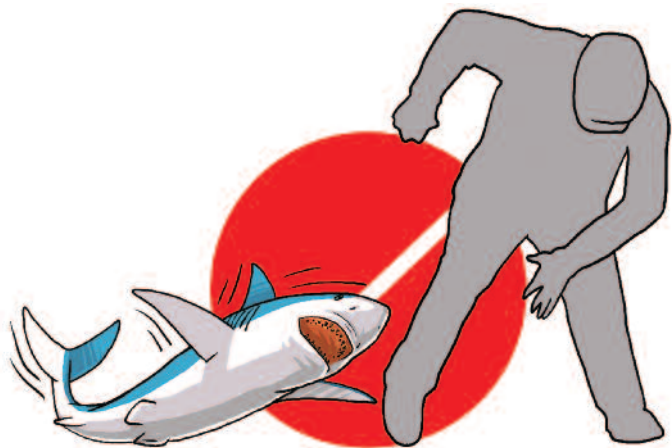
Glavonja
(*Hexanchus griseus*)

- Male fluorescentno zelene oči
- Šest škržnih otvora
- Leđna peraja smještena blizu repa

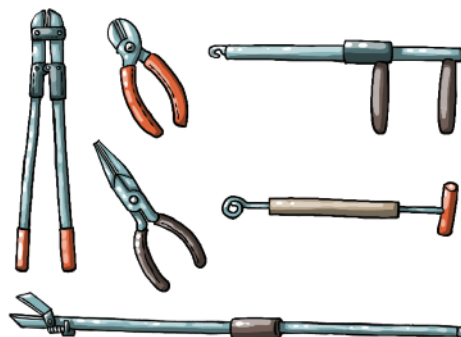
TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 2 – MJERE OPREZA PRI PUŠTANJU MORSKIH PASA I RAŽA UHVAĆENIH RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA

PRIPAZITE DA VAS ŽIVOTINJA NE UGRIZE, UDARI ILI UBODE!

ODGOVARAJUĆA OPREMA

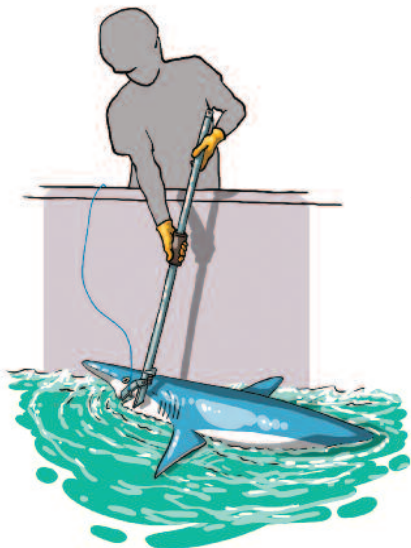
- Odstranjivač udica
- Kliješta / škare za žicu
- Škare za obrezivanje s dugom drškom
- Rukavice
- Zaštitne naočale

TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 3 – PUŠTANJE MORSKIH PASA ULOVLJENIH RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA

1

Odstranjivanje udice iz morskog psa

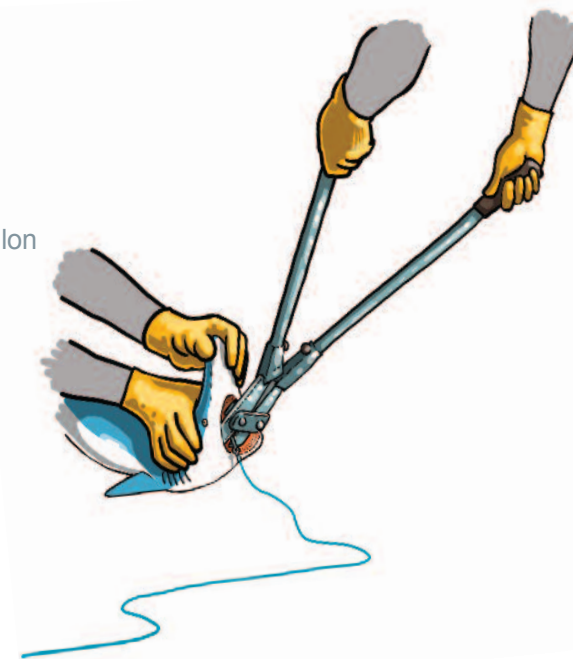
Ako je morski pas u moru

Odrežite najlon što bliže ustima morskog psa.

Ako je morski pas na brodu

Presijecite udicu ili presijecite najlon što bliže oku udice.

Napomena: Kako bi što brže pustili morskog psa, najbolje je ne podići ga na brod.

2

Puštanje morskog psa

Držite morskog psa jednom rukom za prsnu peraju, a drugom rukom za rep.

Vratite morskog psa u more, s glavom prema naprijed, nemojte ga bacati. Pustite morskog psa da klizne.

TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 4 - PUŠTANJE RAŽA ULOVLJENIH RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA

Odstranjivanje udice iz raže

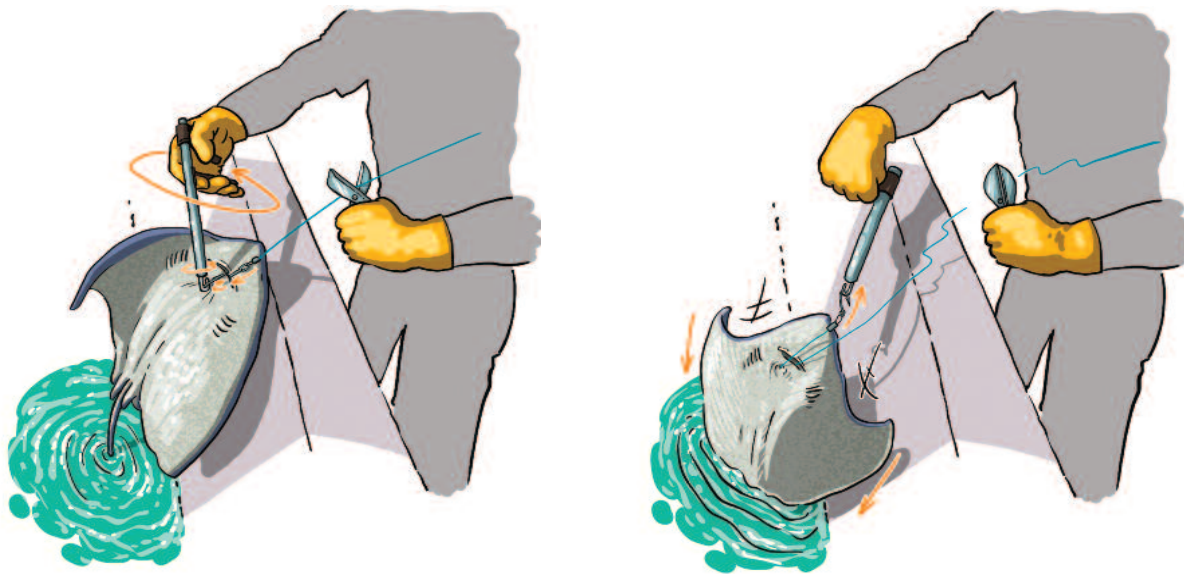
Raže rijetko prežive nakon puštanja jer im se ošteti čeljust. Iako raže mogu biti opasne, ovo su jednostavni postupci kojima se povećavaju šanse za njihovo preživljavanje nakon puštanja.

Ako je udica zatakuta u kut usta

Ako je moguće, presijecite udicu, ili presijecite najlon što bliže oku udice.

Ako je udica duboko u raži

Privežite najlon za nešto čvrsto kako biste imali slobodne ruke. S odstranjivačem za udice ili kliještima uhvatite vrh udice i okrećite dok se udica ne odvoji. Odrežite najlon i pustite ražu u more.

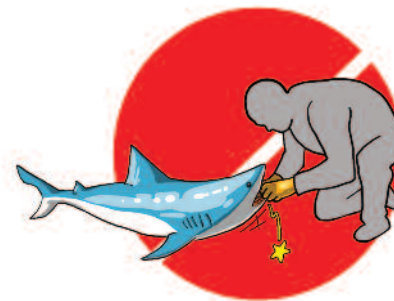
TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 5 - ŠTO NIKAKO NE ČINITI PRI PUŠTANJU MORSKIH PASA I RAŽA ULOVLJENIH RIBOLOVOM PELAGIČKIM PARANGALIMA

Ne podižite morskog psa za rep ili glavu.

Ne podižite morskog psa za škržne otvore.

Ne stavljajte ruke u usta morskog psa kako biste uklonili udicu.

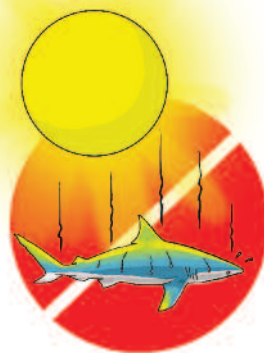

Nemojte zarezati tkivo ili **razrezati** čeljust raže kako biste odstranili udicu.

Ne uzrokuje dodatne ozljede koje bi mogle ozlijediti unutarnje organe morskog psa (na primjer, ne stavljajte komade drveta u usta i ne režite njegovo tkivo).

Ne nosite morskog psa tako da zakačite brodsku kuku ili nešto oštro u njegovo tijelo (čeljust ili škrge).

Ne izlažite morskog psa suncu.

TEHNIČKA SPECIFIKACIJA BR. 6 – PRIJAVLJIVANJE SLUČAJNOG ULOVA

AKO ULOVITE JEDNU OD VRSTA MORSKIH PASA NAVEDENIH U TEHNIČKOJ SPECIFIKACIJI BR. 1,
ZABILJEŽITE SLJEDEĆE PODATKE

Datum

GPS lokacija

Geografska subregija

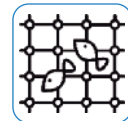
Vrsta plovila (segment flote)

Ribolovni alat

Uhvaćena vrsta

Ukupan broj ulovljenih jedinki

Broj živih jedinki koje su puštene

Broj mrtvih jedinki

Broj jedinki za koje se ne zna stanje

Ako ste u mogućnosti...

Fotografirajte morskog psa/pse

Navedene informacije su od iznimne važnosti! Molimo vas, pošaljite ih nadležnim tijelima što je prije moguće. U slučaju nejasnoća, obratite im se za pomoć.

VODIČ DOBRE PRAKSE ZA RUKOVANJE MORSKIM PSIMA I RAŽAMA SLUČAJNO ULOVLJENIM RIBOLOVOM PELAGICKIM PARANGALIMA U SREDOZEMLJU

Ovaj vodič izrađen je u okviru projekta čiji je cilj umanjiti negativne interakcije između ugroženih morskih vrsta i ribolovnih aktivnosti. Projekt su provodili predstavnici Sporazuma o zaštiti kitova (Cetacea) u Crnom moru, Sredozemnom moru i susjednom atlantskom području (ACCOBAMS) i Opće komisije za ribarstvo Sredozemlja (GFCM), u suradnji s Centrom regionalnih aktivnosti za posebno Zaštićena područja (SPA/RAC). Glavni cilj projekta je potaknuti zaštitu ugroženih morskih vrsta (kitova, morskih kornjača, morskih ptica itd.) promicanjem odgovorne ribarske prakse diljem Sredozemlja.

Tehnički i znanstveni doprinos (abecednim redom)

Aurora Nastasi, Julia Pierraccini, François Poisson

Ilustracije

Manuela D'Antoni, Food and Agriculture Organization of the United Nations, izvorne znanstvene ilustracije reproducirane s dopuštenjem (Tehnička specifikacija 1), François Dolambi (Tehničke specifikacije 2-5), Alberto Gennari (Tehnička specifikacija 6)

Grafičko oblikovanje

Stile Libero Communication Monaco

Literatura

GFCM, 2012. Recommendation GFCM/36/2012/3 on fisheries management measures for conservation of sharks and rays in the GFCM area.

GFCM, 2017. GFCM Data Collection Reference Framework (DCRF). Verzija:2017.1

Poisson F., Wendling B., Cornella D. et Segorb C. 2015. Guide de bonnes pratiques pour réduire la mortalité des espèces sensibles capturées accidentellement par les palangriers français en Méditerranée. Projet SELPAL et RéPAST. 60 stranica.

UNEP/MAP-SPA/RAC, 2018. Annex II to the Protocol concerning Specially Protected Areas and Biological Diversity in the Mediterranean: List of endangered or threatened species, SPA/RAC Ed., Tunis. http://www.rac-spa.org/sites/default/files/annex/annex_2_en_20182.pdf. Consulted on 29 March 2018

UNEP/MAP-SPA/RAC, 2012. Annex III to the Protocol concerning Specially Protected Areas and Biological Diversity in the Mediterranean: List of species whose exploitation is regulated, SPA/RAC Ed., Tunis. http://www.rac-spa.org/sites/default/files/annex/annex_3_en_2013.pdf. Consulted on 29 March 2018

Korišteni nazivi i prezentacija materijala u ovom informativnom proizvodu ne podrazumijevaju izricanje bilo kakvih mišljenja u ime Organizacije za hranu i poljoprivredu pri UN-u (FAO), ili Tajništva Sporazuma o zaštiti kitova (Cetacea) u Crnom moru, Sredozemnom moru i susjednom atlantskom području (ACCOBAMS) koja se odnose na pravni status bilo koje zemlje, teritorija, grada ili područja ili njihovih vlasti, ili u vezi s njihovim granicama ili teritorijalnim razgraničenjima. Spominjanje određenih tvrtki ili proizvoda, bilo da su patentirani ili ne, ne podrazumijeva da ih FAO ili ACCOBAMS podržavaju ili preporučuju u odnosu na druge srodne tvrtke ili proizvode koji nisu spomenuti. Mišljenja izražena u ovom informativnom proizvodu su mišljenja autora i ne odražavaju nužno stavove ili politike FAO-a ili ACCOBAMS-a.

FAO i ACCOBAMS potiču korištenje, umnožavanje i dijeljenje materijala u ovom informativnom proizvodu. Ako nije drugačije naznačeno, dozvoljeno je kopiranje, preuzimanje i tiskanje materijala za privatnu edukaciju, istraživanje i obrazovne svrhe, ili za nekomercijalne proizvode ili usluge, pod uvjetom da su FAO i ACCOBAMS navedeni kao izvornici i nositelji autorskih prava i da se ni na koji način ne podrazumijeva odobravanje stavova korisnika, proizvoda ili usluga od strane FAO/ACCOBAMS-a.